

September 1841

FAKTA

Dato:
September 1841

Sidetal:
157, 158, 159, 160

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 31.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:
Luigi Bardi
Pietro Benvenuti
Christian Dalgas
Raphael Morghen
Johann Friedrich Overbeck
Hiram Powers
Henrik Stampe
Bertel Thorvaldsen

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 31. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 157 -

Nu forlode vi¹ vores kiere Broder Christian² og toge over Pisa til Florenz³ saa begge Steder hvad der var at see som jo især var i florenz, her gjorde vi mange Vakkre Bekiendtskaber og især var der en Hr. von Snitzer⁴ ved den Preusiske Legation som strax infandt sig, han havde skriftlig inhentet underretning om Thors kome, han tog sig af os, og inrettede Tiden for at see alt paa det beste, og førte os omkring[,] 2 vakkre Fransmænds⁵ bekiendskab gjorde vi hvoraf den Eene var en Avocat. De vare meget lykkelige ved at see Thorv deels i Galleriet, og deels ved Tabel d'hote⁶ de fortalte mig at Thorv: var meget berømt i Paris og bad os umaadelig om at komme til Paris⁷ paa tilbage Tuuren med Thorv. og de gav os anvisning paa et passende Loschie, og deres Adresse med Anmodning endelige at lade dem vide naar vi kom til Byen, for at de kunde inrette alt paa det beste for os, og saaledes kom alt hvad vi stode paa (ogsaa nogle Rusere[]) os forekommende imøde, ja de simpleste Værtshuus folk vare dobbelt saa artige naar de hørte at det var Thorv: som de Loscherede, for[r]esten vare vi fra Mayland forsynede med Lascipasare⁸ saa vi ogsaa fra den Side havde det godt og da jeg var den der besørgede alt paa Reisen erklærede jeg strax for Stampe⁹ og Thor:

- 158 -

som af og til vilde blande dem i tingene at saa fremt jeg skulde have med det at gjøre maatte de holde dem der fra, thi det hendte sig et par gange naar jeg med en eller anden ikke var enig om Prisen, som jo især i Italien let kan hendes, saa kommer det blodt an paa at vise bestemt hed, og ikke bryde sig om deres Skrigen osv. dog saa infandt sig Thorva: og Stampe med deres ansigter som viste at de ville jeg skulle give efter og skjønt de talte dansk forstod værten Camerieren¹⁰ godt at de lod dem imponere og hvad han ikke havde været grov, og holdt huus saa begyndte han nu, saa ledes sagde jeg til mine Herrer engang for alle de skulde passe dem selv, og blodt aldrig blande dem inoget naar jeg ikke forlangte ders Hielp, og da en saadan Cameriere som havde smurt en uforskammet stor Regning og ikke vilde lade sig snakke til rette men blev Grov, forlangte jeg at tale med Værten, han var ikke hiemme svarede Tieneren, og andre af Huuset, [“]godt saa kan det bie til han kommer[“], meente jeg da vi skulde bede 2 Timer, dog den Vært kom aldrig, nu gik jeg selv ned og saa mig om, og fandt virkelig min Vært paa sit Contoir, jeg fortalte ham at hans Regning var det dobbelte af hvad vi havde givet for det samme andre steder osv ☒ og hans Cameriere havde været Grov, dette siste ville jeg bede ham for

skaane os for men sende os en anden

- 159 -

Opvarter, og hvad Regning Angik, saa var jeg nød til at betale den da jeg ikke havde akkorderet med ham forud, men saa maatte han ogsaa finde sig i at jeg disrecomanderte ham til andre Reisende, osv. Værten var meget Artig forandrede Regningen og gjorde mange Undskyldninger, og jeg viste Thorvaldsen triumferende mine 2 sp:¹¹ som jeg havde sparet ved ikke at følge hans og Stampes Raad, som altid var at give strax hvad de forlangte, om det saa var aldrig saa groft dog skedte det vist ikke meere en[d] 2 à 3 gange paa heele Reisen og endte altid til min Tilfredshed. I florens Giorde vi bekiendskab med Consul Hage¹² fra Kiøbenhavn, en Rask Mand med en Vakker, net lille Kone¹³, og en Broder¹⁴ til Ham, som lod meget interessant.

De vare meget galante, og artige mod os, og vi vare inviterede der til en Diner

Benvenuto¹⁵ gav Thorvaldsen ogsaa en Dinee og han gav mig en af hans Tegning til min Album¹⁶ NB fordi jeg maatte love ham een af Thorv. hos Bardi Kaaberstikkeren¹⁷ som har Arvet alle Raphael Morgens¹⁸ Plader Vare vi inviterede, og han gav Thorv. et deiligt Kaaber af Transfigurationen¹⁹ og lod os andre vælge, hver et stykke, hvoraf Pladerne laade der, som han saa trykkede i vores Nærværelse og gav os, des foruden sendte han mig En heel samling til Foræring, I florens²⁰ Besøgte vi en Amerikaner²¹, som havde Modeleret en Venus²², som han meget ønskede Thor: skulde bedomme, og Thorva for busedes, og sagde: [“]han begynder hvor vi andre ender.[”]

Paa veien til Perugia²³ mødte vi en Arkitekt fra Hamborg, som jeg troer hed Lyder²⁴, og som blev meget glad ved at see Thorvaldsen, i St Maria dele Angoli saae vi Overbeck²⁵ smukke Malerie²⁶, som dog kuns er blevet ubetydelig Beskadiget af Lynilden der er slaet ned,

Veien var mageløs deilig og her lærte jeg ret at erkiende hvor urigtig man al tider raaber paa at alt er forbrændt og for tørt i Italien, tvert imod har jeg aldrig seet det saa frisk i hvort land, hvor en

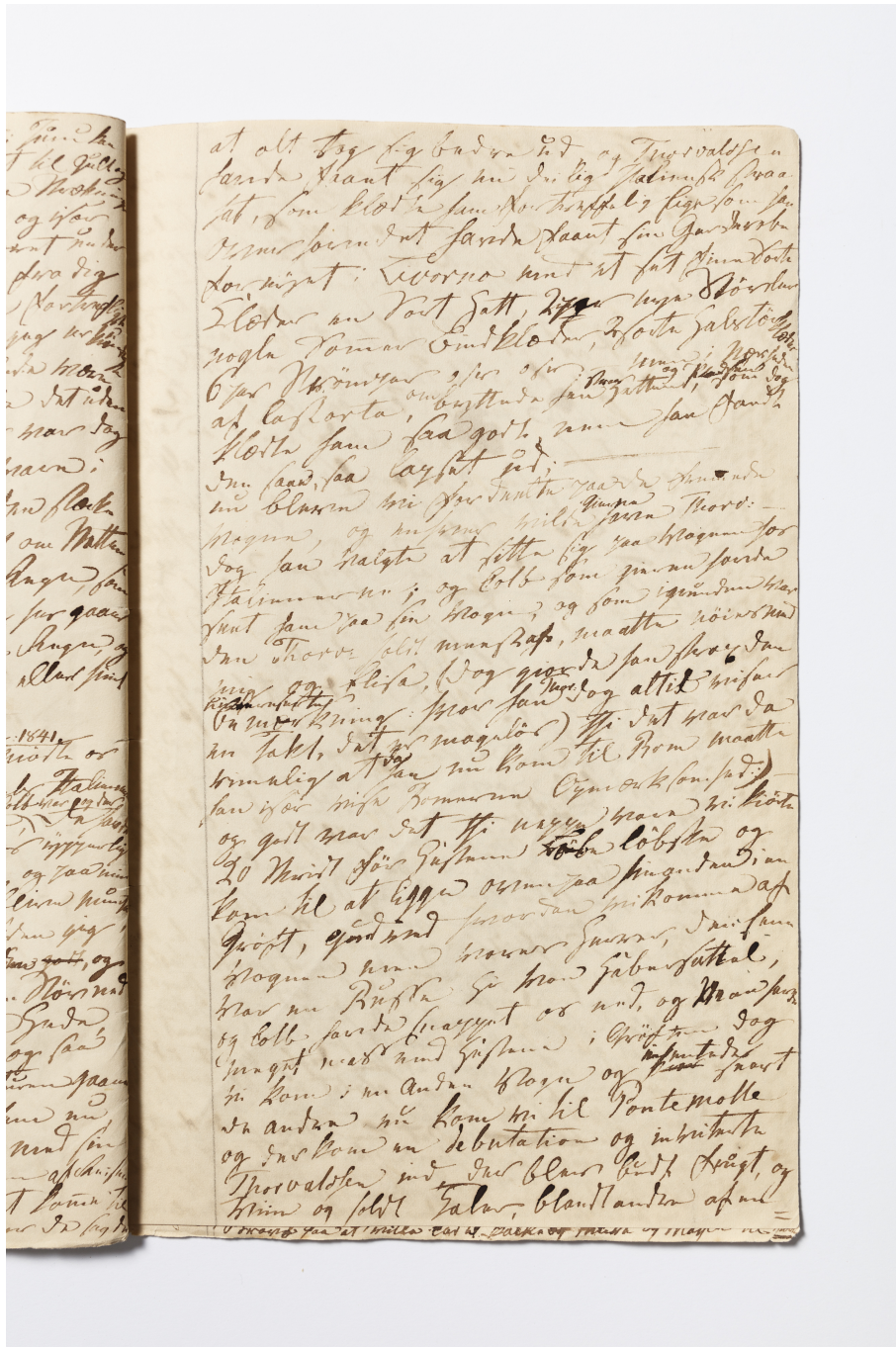
- 160 -

en Blæst eller Natte frost, alt i Juni kan forvandle Skovene fra grønt til Gult og rødt, her saa vi fleere lange Strækning[er] paa fleere Miil af deilige friske grønne Skove, og især forbusedes vi over Grønsværet under samme, som var saa jeven, frodig og kraftig af farven, som de fortreffigste Engelske Boelingrin²⁷, og da jeg erkundigte mig hvor det kom at de kunde være saaledes, som vi aldrig havde det uden ved stadig Vandring, og her var dog saa umaadelig, varm vi vare i Spt: sagde man mig at den stærke Dug som her i Syden faldt om Natten erstattede, den megen Regn, som man haver i Norden, og her gaaer fleere Maaneder hen uden Regn, og man hører aldrig at dette eller hiint Korn er mislykket.

- ¹ Antagelig 1.9.1841 rejste Thorvaldsen og familien Stampe fra Livorno til Pisa.
- ² Dvs. Christine Stampes yngste bror Christian Dalgas.
- ³ 2.9.1841 ankom Thorvaldsen og familien Stampe til Firenze.
- ⁴ Denne von Snitzer er p.t. uidentificeret.
- ⁵ Disse to franskmænd er p.t. uidentificeret.
- ⁶ Dvs. fællesspisning.
- ⁷ Thorvaldsen kom aldrig til Paris, hverken før eller siden.
- ⁸ Efter italiensk lasciapassàre, dvs. passerseddel, pas.
Dvs. passet af 30.7.1841, som Stampe havde sørget for blev sendt i forvejen til Milano.
- ⁹ Dvs. Henrik Stampe.
- ¹⁰ Dvs. kammertjener, kelner, jf. cameriere i Meyers Fremmedordbog.
- ¹¹ Måske specie, selvom det ikke var en italiensk møntenhed. For møntfodder på Thorvaldsens tid se referenceartikel herom.
- ¹² 2.9. – 4.9.1841 mødte Thorvaldsen og familien Stampe handelsmanden Alfred Hage (1803-1872) og familie i Firenze.
- ¹³ Dvs. Frederikke Wilhelmine Hage (1810-1891), née Faber.
- ¹⁴ Den danske konsul Alfred Hage havde flere brødre, én af dem var den danske politiker og jurist Hother Hage (1816-1873), der i årene 1840-42 var på en stor udenlandsrejse. Det er muligvis ham, der er tale om her.
- ¹⁵ Dvs. den italienske maler, professor i billedkunst og akademidirektør Pietro Benvenuti. Han spiste middag med Thorvaldsen og familien Stampe 2.9. – 4.9.1841.
- ¹⁶ Dvs. en stambog eller en vennebog.
Thorvaldsen havde også en sådan, se artiklen herom.
- ¹⁷ 2.9. – 4.9.1841 besøgte Thorvaldsen og familien Stampe trykker Luigi Bardi, der forærede Thorvaldsen et kobberstik af Rafaels Transfiguration, stukket af Raphael Morghen, E839.
Bardi forsynede kobberstikket med en dedikation.
- ¹⁸ Dvs. den italienske raderer og kobberstikker Raphael Morghen.
- ¹⁹ Dvs. et kobberstik af Rafaels Transfiguration, stukket af Raphael Morghen, E839.
- ²⁰ Følgende er skrevet i venstre margen på den anden led: "I florens Besøgte vi en Amerikaner, som havde Modeleret en Venus, som han meget ønskede Thor: skulde bedomme, og Thorva for bausedes, og sagde: ["]han begynder hvor vi andre ender.["]"
- ²¹ Dvs. den amerikanske billedhugger Hiram Powers.
- ²² Dvs. Powers' skulptur Eve Tempted, modelleret 1839-1842, hugget 1873-1877, Smithsonian American Art Museum. Thorvaldsen så, som det fremgår, statuen under udførelse i ler. Se evt. også beretningen af september – december 1845, hvori Thorvaldsens møde med Powers beskrives.
- ²³ Thorvaldsen og familien Stampe forlod Firenze 4.9.1841. De nåede Perugia antagelig 8.9. – 9.9.1841.
- ²⁴ Antagelig den tyske arkitekt Jacob Heinrich Ludolff (1793-1873). Ludolff står som underskriver på brev af Maj 1834 fra Kunstverein Hamburg til Thorvaldsen.
- ²⁵ Dvs. den tyske maler Johann Friedrich Overbeck.
- ²⁶ Dvs. freskoen Frants' Rosenunder, fra 1829, som kan ses i kirken Santa Maria degli Angeli ved Assisi.
- ²⁷ Efter fransk Boulingrin, dvs. græsplæne. Oversat fra engelsk Bowling green!

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

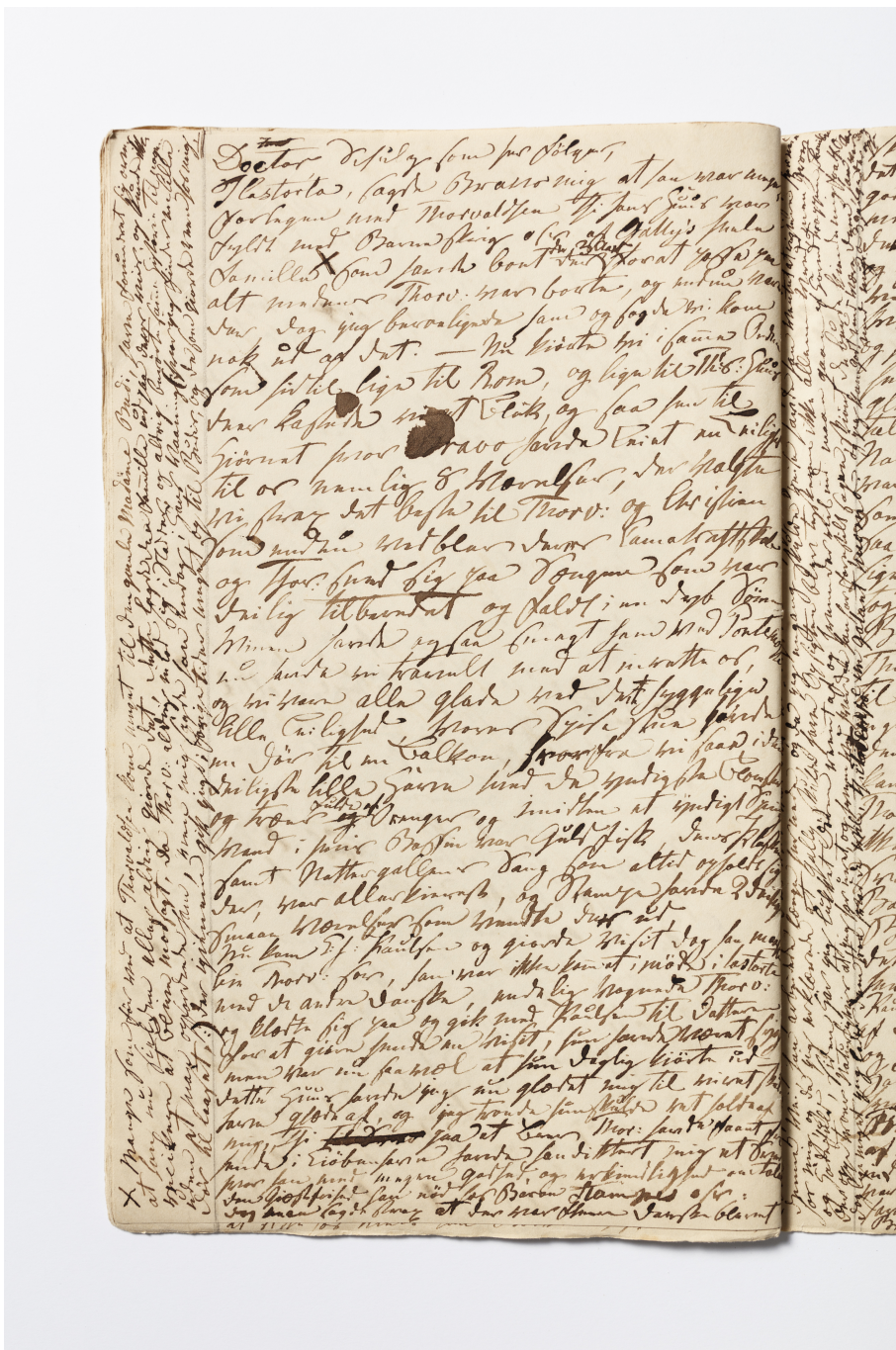
NY CARLSBERGFONDET

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

